

RECHTSPRAAK EUROPA

RECHTSPRAAK VAN HET EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS
EN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

No. 2 (februari 2013)

'Ontvoering van Europa' (Rembrandt van Rijn, 1632 - detail)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand januari 2013.

Deze nieuwsbrief wordt mede mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam en de Raad voor de rechtspraak en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd en Roel Andrea

Medewerkers: Robin Cozijnsen, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels.

Deze nieuwsbrief is nog onder revisie. Copyright © 2013 Marc de Werd

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- RECHT OP LEVEN (ART. 2)
- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)
- RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)
- GEEN STRAF ZONDER WET (ART. 7)
- VRIJHEID VAN GEDACHTE, GEWETEN EN GODSDIENST (ART. 9)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)
- BESCHERMING VAN EIGENDOM (ART. 1 EERSTE PROTOCOL)
- RECHT OP ONDERWIJS (ART. 2 EERSTE PROTOCOL)

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

- AANBESTEDING
- CONSUMENTENBESCHERMING
- DOUANE-UNIE
- FISCALE BEPALINGEN
- GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID
- GENEESMIDDELEN
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- LANDBOUW
- MEDEDINGING
- PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN
- SCHENGEN
- SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS
- STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN
- STRAFRECHT
- VENNOOTSCHAPSRECHT
- VERVOER
- VREEMDELINGEN
- VRIJHEID VAN VESTIGING
- VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN
- VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN

3. PREJUDICIËLE VRAGEN

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.)

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST – 17 januari 2013 – Mosendz t. Oekraïne – persbericht – arrest

De zaak betreft de dood van een dienstplichtige die door het wangedrag van zijn meerderen tot zelfmoord zou zijn gedreven. Het hof wijst op diverse verdachte omstandigheden rondom zijn dood en oordeelt dat deze door de nationale autoriteiten onvoldoende zijn onderzocht. Daarnaast oordeelt het hof dat Oekraïne tekortschoot bij het beschermen van zijn recht op leven. Het hof spreekt ten slotte zijn zorg uit over het feit dat de verantwoordelijkheid werd afgeschoven op individuen, terwijl er aanwijzingen zijn dat het probleem structureel is.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – 17 januari 2013 – Karabet en anderen t. Oekraïne – persbericht – arrest

In Oekraïne is tegen een groot aantal gedetineerden, dat deelnam aan een hongerstaking om te protesteren tegen de omstandigheden van hun detentie grootschalig geweld gebruikt om hen hiervoor te straffen. Het hof oordeelt dat hiermee het verbod van foltering is geschonden.

ARREST – 10 januari 2013 – Claes t. België – persbericht – arrest

De nationale autoriteiten in België hebben nagelaten om een gedetineerde met een verstandelijke handicap van toereikende zorg te voorzien. De oorzaak van dit probleem vloeit voort uit het structurele probleem in België dat personen met een verstandelijke handicap, die niet geplaatst kunnen worden in psychiatrische instellingen, geplaatst worden in de psychiatrische afdeling van gevangenissen waar zij niet de zorg krijgen die noodzakelijk is.

ARREST – 8 januari 2013 – Torreggiani en anderen t. Italië – persbericht – arrest

Proefprocedure over het structurele probleem van overvolle gevangenissen in Italië. Het Hof bepaalt dat de autoriteiten van Italië binnen een jaar maatregelen moeten treffen om dit probleem, hetgeen een schending van artikel 3 oplevert, op te lossen en houdt tot die tijd andere Italiaanse zaken met soortgelijke klachten aan.

ARREST – 29 januari 2013 – S.H.H. t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

Uitzetting van een invalide asielzoeker niet in strijd met artikel 3, nu deze er niet in is geslaagd aan te tonen dat hij door uitzetting blootgesteld zal worden aan onmenselijke of vernederende behandeling.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST – 29 januari 2013 – Betteridge t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

De termijn van 13 maanden die een Britse Parole Board nam om te beslissen op het verzoek van een gedetineerde om op borgtocht te worden vrijgelaten was te lang.

ARREST – 22 januari 2013 – Mihailovs t. Letland – persbericht – arrest

De zaak betreft de klacht van een man die stelt dat hij gedurende meer dan tien jaren tegen zijn wil is vastgehouden in een sociale zorginstelling. Het hof oordeelt dat de plaatsing van klager onrechtmatig was, in het bijzonder omdat er geen objectief medisch advies was uitgebracht dat zijn detentie kon rechtvaardigen, en er in het Litouwse recht geen mogelijkheid was voor betrokkenen om in dergelijke situaties hun detentie te laten beoordelen door een gerechtelijke instelling.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – 10 januari 2013 – Legillon t. Frankrijk – persbericht – arrest en Agnelet t. Frankrijk – persbericht – arrest

De zaak betreft de lekenrechtspraak in Frankrijk waarbij de klachten zich richten tegen het ontbreken van bewijsoverwegingen in het veroordelend vonnis. Het hof merkt op het ontbreken daarvan, gelet op het bijzondere karakter van lekenrechtspraak, niet zonder meer een schending van artikel 6 oplevert. Van belang is of de tenlastelegging en de aan de jury voorgelegde vragen tezamen voldoende inzicht verschaffen in de beweegredenen. In de zaak Agnelet was dit niet het geval. Een summiere tenlastelegging in combinatie met kort gezegd de vraag of de verdachte schuldig was aan moord wordt ontoereikend geacht.

ARREST – 9 januari 2013 – Oleksandr Volkov t. Oekraïne – persbericht – arrest

De procedure eindigend in het ontslag van een rechter van het Hooggerechtshof in Oekraïne voldeed niet aan de eisen van een eerlijk proces zoals neergelegd in artikel 6 EVRM. Gezien de problemen rondom het functioneren van de Oekraïense rechterlijke macht in deze zaak raadt het hof Oekraïne dringend aan om het systeem van rechterlijk tuchtrecht te hervormen. Oekraïne moet klager op het eerst mogelijke moment weer aanstellen als rechter van het Hooggerechtshof.

ARREST – 8 januari 2013 – Baltiņš t. Letland – persbericht – arrest

De zaak betreft de plicht van de nationale rechter om een klacht van een verdachte, die stelt door een undercoveragent te zijn uitgelokt om een strafbaar feit te plegen, te onderzoeken. Het hof overweegt dat de scheidslijn tussen onrechtmatige uitlokking en rechtmatig opsporingsonderzoek onder Lets recht dun is en dat de nationale rechter naar aanleiding van het verweer van klager meer onderzoek had moeten verrichten, bijvoorbeeld door de relevante geheime stukken in te zien. Nu dergelijk onderzoek achterwege is gelaten, is sprake van schending van het recht op een eerlijk proces.

GEEN STRAF ZONDER WET (ART. 7)

ARREST – 22 januari 2013 – Camilleri t. Malta – persbericht – arrest

Het Maltese recht bevat geen richtlijnen voor de openbare aanklager om te bepalen in welk gerecht een drugshandelzaak vervolgd dient te worden. Omdat de competentie van het gerecht in Malta bepalend is voor de soor en hoogte van de straf die kan worden opgelegd, is volgens het Hof niet voldoende kenbaar en voorzienbaar met welke straf dit delict bedreigd wordt. Daarom is er sprake van een schending van artikel 7.

VRIJHEID VAN GEDACHTE, GEWETEN EN GODSDIENST (ART. 9)

ARREST – 15 januari 2013 – Eweida en anderen t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

Aan de orde zijn diverse vragen over de weging van vrijheid van godsdienst van werknemers ten opzichte van de belangen van werkgevers.

De zaak Eweida betreft een werknemster van British Airways die in weerwil van werkinstructies op het werk verschijnt met een kruisje aan een kettinkje om haar nek en aanvankelijk op non-actief werd gesteld. Het hof oordeelt dat het belang van klager bij het kunnen uiten van haar geloofsovertuiging zwaarder weegt dan het belang van haar werkgever bij een bepaald imago, met name nu het belang van klager geen wezenlijke inbreuk op de rechten van derden maakte. Er is dan ook sprake van schending van artikel 9. Het hof neemt in aanmerking dat het om een relatief klein kruisje ging, dat de imagoschade niet was gebleken en dat uit de latere versoepeling van de regels door BA hun beperkte belang bleek.

In de zaak Chaplin (een verpleegkundige) lagen de feiten anders en wordt de klacht verworpen. Haar werkgever had haar om veiligheidsredenen verzocht het kettinkje met kruisje niet te dragen. Het hof oordeelt dat de medische veiligheid 'van inherent groter belang' is dan het belang van klager, nog daargelaten dat de feitelijke beoordeling in een zaak als deze het beste kan worden gemaakt door de leiding van het ziekenhuis.

Ten slotte behandelt het hof klachten van twee ontslagen 'weigerambtenaren' (Ladele en McFarlane). Het hof neemt als uitgangspunt dat het belang van de werkgever in casu is gelegen in de bevordering van gelijke kansen voor homoseksuele stellen, zoals beschermd door het EVRM. Het hof herhaalt de noodzaak tot juridische erkenning van homoseksuele stellen, maar wijst er eveneens op dat sprake is van botsende mensenrechten en een rechtsgebied in ontwikkeling, zodat de autoriteiten bij de implementatie in de nationale rechtsorde een ruime margin of appreciation toekomt. Er wordt geen schending van artikel 9 aangenomen.

“In these “on the one hand, on the other” fact-dependent judgements, the best place to find the sharp end of Convention interpretation and application is in the dissenting opinions, here provided by Bratza and Björgvinsson in one and De Gaetano and Vučinić in the other.” [UK Human Rights Blog](#)

“What is the most unacceptable in the Section’s ruling is that it found that the dismissal of the employees is proportionate to the need to enforce the employer’s “equality and diversity policies” which is aimed at fighting against sexual, racial and religious discriminations. How can one consider proportionate to dismiss an employee when it would have been easy for the employer to accommodate him affecting him to other positions or tasks? (-) The ECLJ is convinced that the recognition of the existence of specific moral issues, with regard to which the free conscience of citizens should be respected, can only be beneficial to democratic, pluralist and tolerant States and strengthen the cohesion of society. Taking into account the small numbers of conscientious objectors and homosexual couples, there should be no practical difficulties in respecting their respective rights. Under no circumstances should this lead to a loss of employment. As the Court often uses to say “the role of the authorities is not to suppress the cause of the tensions by eliminating pluralism, but to ensure that opposing groups tolerate each other”. One can wonder if it is still true.”[ECLJ](#)

“The Court’s Article 9 reasoning is praiseworthy for several reasons. First, the Court offers a clear analysis of what counts as “manifestation of religion or belief.” Then, the Court refuses to quickly dismiss the freedom of religion complaints at the interference stage, leaving behind the freedom to resign doctrine. Moreover, in *Eweida* and *Chaplin*, the Court shows a strong concern for what is at stake for applicants manifesting their religion at work in the balancing stage. In essence, all this shows that the Court takes freedom of religion more seriously.” [Strasbourg Observers](#)

“It is submitted that this judgment is a signal to employers that they have to set sensible policies regarding the wearing of religious clothing and symbols if they do not want to act in breach of anti-discrimination law or be held to violate an employee’s freedom to manifest his or her religion. The decision demonstrates that reasonable requests from employees cannot be refused without seriously considering them and that uniform policies and dress codes need to be made with attention being given to the issues of religious dress and symbols.” [EJIL Talk](#)

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST – 22 januari 2013 – Şükran Aydın en anderen t. Turkije – persbericht – arrest

De klacht betreft de strafvervolgning van diverse Turkse politici nadat zij tijdens verkiezingscampagnes Koerdisch hadden gesproken. Het hof oordeelt dat een verbod op het spreken van onofficiële talen, gesanctioneerd door strafrechtelijke sancties, in strijd is met de vrijheid van meningsuiting. Het hof wijst op het afwijkende beleid van Turkije in vergelijking met andere lidstaten en benadrukt het belang van vrije verspreiding van politieke denkbeelden.

BESCHERMING VAN EIGENDOM (ART. 1 EERSTE PROTOCOL)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 30 januari 2013 - E.B. t. Hongarije - beslissing

De zaak ziet op de veranderingen aan het Hongaarse pensioensysteem via een wetswijziging in 2010. Klagster beschuldigt Hongarije ervan dat de nieuwe regelgeving feitelijk neerkomt op beslaglegging door de Staat op de bijdrage die zij tot dan toe aan het privé-pensioenfonds had gedaan.

Het Hof oordeelt dat er geen inbreuk is gemaakt op klagsters eigendomsrechten, ook niet op haar gerechtvaardigde verwachting om in de toekomst pensioen te ontvangen, omdat zij nog steeds recht heeft op toekomstige pensioenuitkering vanwege de bijdragen die zij gedurende de hele periode van haar aanstelling aan zowel het privé-, als het staatsfonds heeft gedaan.

ARREST – 29 januari 2013 – Zolotas t. Griekenland (nr. 2) – persbericht – arrest

Het hof acht ontneming van het banktegoed van klager, dat gedurende meer dan twintig jaar op een 'slapende' rekening stond, in strijd met het recht op ongestoord genot van eigendom, omdat er aan die ontneming geen waarschuwing vooraf ging. De autoriteiten hadden de bank daartoe moeten verplichten.

RECHT OP ONDERWIJS (ART. 2 EERSTE PROTOCOL)

ARREST – 29 januari 2013 – Horváth en Kiss t. Hongarije – persbericht – arrest

Onterechte plaatsing van Roma-kinderen op een school voor geestelijk gehandicapte kinderen was in strijd met hun recht op onderwijs. De zaak weerspiegelt een langdurige praktijk in Hongarije waarbij Roma-kinderen niet de bijzondere aandacht krijgen op school waar zij behoefte aan hebben.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

CONCLUSIE – 30 januari 2013 – Zaak C-526/11 – IVD – conclusie

Overheidsopdrachten – Richtlijn 2004/18/EG – Artikel 1, lid 9, tweede alinea, sub c – Begrippen ‘publiekrechtelijke instelling’ en financiering en toezicht door de staat – Beroepsvereniging die wettelijk bevoegd is bijdragen te heffen van de leden, maar over een ruime beoordelingsmarge beschikt bij de vaststelling van de hoogte van de bijdragen

ARREST – 29 januari 2013 – Gevoegde zaken T-339/10 + T-532/10– Cosepuri / EFSA – arrest

Overheidsopdrachten voor diensten – Aanbestedingsprocedure – Pendeldienst in Italië en Europa – Afwijzing van offerte van inschrijver – Besluit om opdracht aan andere inschrijver te gunnen – Niet-contractuele aansprakelijkheid – Toegang tot documenten – Verordening (EG) nr. 1049/2001 – Offerte van gekozen inschrijver – Weigering van toegang – Uitzondering betreffende bescherming van commerciële belangen van derde

CONSUMENTENBESCHERMING

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-206/11 – Köck – arrest

Consumentenbescherming – Oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op interne markt – Regeling van lidstaat die voorziet in voorafgaande goedkeuring voor aankondiging van uitverkoop

FISCALE BEPALINGEN

DOUANE-UNIE

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-361/11 – Hewlett-Packard Europe – Nederlandse zaak – arrest

Gemeenschappelijk douanetarief – Gecombineerde nomenclatuur – Tariefindeling – Multifunctionele printers die zijn vervaardigd door samenvoeging van laserprintmodule en scanmodule, en over kopieerfunctie beschikken – Postonderverdeling 8443 31 91 – Geldigheid van verordening (EG) nr. 1031/2008

In een geding tussen HP en de belastingdienst over douanerechten legt de Rechtbank Haarlem het Hof een aantal vragen voor om uit te maken wanneer sprake is van een kopieerapparaat en wanneer het gaat om een printer.

Hof: Bij het onderzoek van de prejudiciële vragen is niet gebleken van feiten of omstandigheden die afbreuk doen aan de geldigheid van verordening (EG) nr. 1031/2008 van de Commissie van 19 september 2008 tot wijziging van bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, voor zover deze verordening multifunctionele printers als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die zijn vervaardigd door samenvoeging van een laserprint- en een scanmodule, beschikken over een kopieerfunctie en in april 2009 in het vrije verkeer zijn gebracht, indeelt onder postonderverdeling 8443 31 91 van de gecombineerde nomenclatuur die is opgenomen in bijlage I bij verordening nr. 2658/87, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 254/2000 van de Raad van 31 januari 2000.

RICHTLIJN 2006/112/EG

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-155/12 – RR Donnelley Global Turnkey Solutions Poland – conclusie

Belastingrecht – Belasting over de toegevoegde waarde – Artikel 47 van richtlijn 2006/112/EG – Plaats van een dienst – Dienst die betrekking heeft op onroerend goed – Opslag van goederen

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-642/11 – Stroy trans – arrest

Fiscale bepalingen – Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Beginsel van fiscale neutraliteit – Recht op aftrek – Weigering – Artikel 203 – Vermelding van btw op factuur – Verschuldigdheid – Bestaan van belastbare handeling – Zelfde beoordeling jegens opsteller en ontvanger van factuur – Noodzaak

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-643/11 – LVK – arrest

Fiscale bepalingen – Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Beginsel van fiscale neutraliteit – Recht op aftrek – Weigering – Artikel 203 – Vermelding van btw op factuur – Verschuldigd worden – Bestaan van belastbare handeling – Zelfde beoordeling voor opsteller van factuur en ontvanger ervan – Noodzaak

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-360/11 – Commissie / Spanje – persbericht – arrest

Niet-nakoming – Belasting over toegevoegde waarde – Richtlijn 2006/112/EG – Toepassing van verlaagd tarief – Artikelen 96 en 98, lid 2 – Bijlage III, punten 3 en 4 – ‚Farmaceutische producten van een soort die gewoonlijk gebruikt wordt voor de gezondheidszorg, het voorkomen van ziekten of voor medische en veterinaire behandelingen’ – ‚Medische uitrusting, hieronder begrepen in huur, hulpmiddelen en andere apparaten die gewoonlijk bestemd zijn voor verlichting of behandeling van handicaps, voor uitsluitend persoonlijk gebruik door gehandicapten’

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-543/11 – Woningstichting Maasdriel – Nederlandse zaak – arrest

Belasting over toegevoegde waarde – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 135, lid 1, sub k, juncto artikel 12, leden 1 en 3 – Onbebouwde grond – Bouwterrein – Begrippen – Sloopwerkzaamheden met oog op toekomstige bebouwing – Btw-vrijstelling

De Woningstichting Maasdriel heeft op 13 november 2006 van de gemeente Maasdriel een perceel grond gekocht. De koopovereenkomst bevatte een clausule op grond waarvan het perceel in "bouwrijpe staat" moet worden geleverd. In dit kader werd overeengekomen dat de gemeente zorg zou dragen voor de sloop van de bebouwing op het perceel en de verwijdering van de bestrating van het parkeerterrein. De sloop heeft plaatsgevonden met het oog op nieuwbouw. Het geschil gaat over de juridische kwalificatie van deze grond: kan deze als bouwterrein worden aangemerkt? Op grond van de Nederlandse wet is dat in casu niet mogelijk, met als gevolg dat de grond vrijgesteld is van BTW. De Hoge Raad vraagt of die opvatting verenigbaar is met de BTW-richtlijn 2006.

Hof: Artikel 135, lid 1, sub k, juncto artikel 12, leden 1 en 3, van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde, moet aldus worden uitgelegd dat de levering van een onbebouwd terrein, zoals die welke aan de orde is in het hoofdgeding, na de sloop van het op dat terrein staande gebouw, niet onder de in eerstgenoemde bepaling voorziene vrijstelling van de belasting over de toegevoegde waarde valt, zelfs indien er op de datum van die levering nog geen voorzieningen zijn getroffen voor dit terrein, anders dan bovenvermelde sloop, wanneer uit een globale beoordeling van de omstandigheden waarmee de in het hoofdgeding aan de orde zijnde handeling gepaard ging en die heersten op de datum van de levering – met inbegrip van de intentie van partijen, mits deze wordt ondersteund door objectieve gegevens – blijkt dat op die datum het betrokken terrein daadwerkelijk bestemd was om te worden bebouwd, hetgeen ter beoordeling van de verwijzende rechter staat.

OVERIG

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-301/11 – Commissie / Nederland – Nederlandse zaak – arrest

Belastingwetgeving – Verplaatsing van fiscale woonplaats – Vrijheid van vestiging – Artikel 49 VWEU – Belastingheffing over niet-gerealiseerde meerwaarden – Onmiddellijke exitheffing

Volgens de Commissie zijn een aantal bepalingen van de Nederlandse belastingwetgeving met betrekking tot de belastingheffing van niet-gerealiseerde meerwaarden bij de overbrenging van een onderneming naar een andere lidstaat of bij de verplaatsing van de maatschappelijke zetel of de plaats van werkelijke zetel van de vennootschap naar een andere lidstaat.

Hof: Door een nationale regeling goed te keuren en in stand te laten die voorziet in de belastingheffing over niet-gerealiseerde meerwaarden bij de overbrenging van een onderneming of bij de verplaatsing van de maatschappelijke zetel of de plaats van de werkelijke zetel naar een andere lidstaat, is het Koninkrijk der Nederlanden de krachtens artikel 49 VWEU op hem rustende verplichtingen niet nagekomen.

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-663/11 – Scandic Distilleries – conclusie

Richtlijn 92/12/EEG – Accijns op producten bestemd voor verbruik in een andere lidstaat – Weigering om de in de eerste lidstaat voldane accijns terug te geven – Verenigbaarheid met het Unierecht

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-224/11 – BGŻ Leasing – arrest

Btw – Leasingdienst die gepaard gaat met verzekering van geleased goed, die leasinggever afsluit en aan leasingsnemer doorberekent – Kwalificatie – Eén enkele samengestelde prestatie of twee onderscheiden prestaties – Vrijstelling – Handeling ter zake van verzekering

GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID

ARREST – 29 januari 2013 – Zaak T-496/10 – Bank Mellat / Raad – arrest

Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen ten aanzien van Iran ter voorkoming van nucleaire proliferatie – Bevriezing van tegoeden – Motiveringsplicht – Recht van verdediging – Recht op effectieve rechterlijke bescherming – Kennelijk onjuiste beoordeling

CONCLUSIE – 22 januari 2013 – Zaak C-239/12 P – Abdulrahim / Raad en Commissie – **Grote Kamer – conclusie**

Hogere voorziening – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) – Beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Osama bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk en de Taliban – Verordening (EG) nr. 881/2002 – Verwijdering van betrokkene van lijst van personen, groepen of entiteiten waarvoor bevrozing van tegoeden en financiële middelen geldt – Procesbelang – Afdoening zonder beslissing

GENEESMIDDELEN

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-535/11 – Novartis Pharma – conclusie

Volksgezondheid – Procedures voor het verlenen van vergunningen voor geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Geneesmiddel waarvan de vergunning voor het in de handel brengen het recipiënt vermeldt waarin het in de handel moet worden gebracht – Geneesmiddel overgebracht in een ander recipiënt – Vraag of een nieuwe vergunning voor het in de handel brengen is vereist

INTELLECTUELE EIGENDOM

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-414/11 – Daiichi Sankyo en Sanofi-Aventis Deutschland – **Grote Kamer – conclusie**

TRIPs-Overeenkomst – Uitlegging betreffende rechtstreekse werking daarvan – Bevoegdheid van Unie of van lidstaten – Octrooi voor geneesmiddelen – Farmaceutische producten en wijzen van vervaardiging – Artikel 207, lid 1, VWEU – ‚Handelsaspecten van intellectuele eigendom’ – Arrest Merck Genéricos

CONCLUSIE – 24 januari 2013 – Gevoegde zaken C-457/11 + C-458/11 + C-459/11 + C-460/11 – VG Wort Fujitsu Technology Solutions Hewlett-Packard – conclusie

Auteursrecht en naburige rechten in de informatiemaatschappij – Werking in de tijd van richtlijn 2001/29/EG – Reproductierecht – Beperkingen en restricties – Billijke compensatie – Begrip ‚reproductie op papier of een soortgelijke drager, met behulp van een fotografische techniek of een andere werkwijze die een soortgelijk resultaat oplevert’ – Reproductie door middel van printers of PC’s – Reproductie vanaf een digitale bron – Reproductie met gebruikmaking van een serie apparaten – Gevolgen van het niet gebruiken van beschikbare technische voorzieningen voor

het voorkomen of beperken van niet-toegestane handelingen – Gevolgen van impliciete of uitdrukkelijke toestemming voor het maken van reproducties

ARREST – 22 januari 2013 – Gevoegde zaken T-225/06 RENV + T-255/06 RENV, + T-257/06 RENV + T-309/06 RENV – Budějovický Budvar / OHMI - Anheuser-Busch (BUD) – persbericht – arrest – commentaar

Gemeenschapsmerk – Oppositieprocedure – Aanvragen voor gemeenschapswoord- en beeldmerken BUD – Benamingen ‚bud’ – Relatieve weigeringsgronden – Artikel 8, lid 4, van verordening (EG) nr. 40/94 [thans artikel 8, lid 4, van verordening (EG) nr. 207/2009]”

“Could this be the final decision in the Battle of the Buds? Today the General Court gave its ruling in regard to four cases which have been dragging on since time immemorial and which, when wrapped into one, were dished up to the Court of Justice of the European Union (CJEU) two years ago. There, as Case C 96/09 P Anheuser-Busch, Inc. v Budějovický Budvar, described by the IPKat here, they were unceremoniously tossed back to the General Court for its further attention.” [The IPKAT](#)

ARREST – 15 januari 2013 – Zaak T-237/11 – Lidl Stiftung / OHMI - Lactimilk (BELLRAM) – arrest

Gemeenschapsmerk – Oppositieprocedure – Aanvraag voor gemeenschapswoordmerk BELLRAM – Ouder nationaal woordmerk en oudere nationale beeldmerken RAM en Ram – Relatieve weigeringsgrond – Verwarringsgevaar – Artikel 8, lid 1, sub b, van verordening (EG) nr. 207/2009 – Recht om te worden gehoord – Artikelen 63, lid 2, 75 en 76 van verordening nr. 207/2009 – Termijnen voor oppositieprocedure

ARREST – 15 januari 2013 – Zaak T-625/11 – BSH / OHMI (ecoDoor) – arrest

Gemeenschapsmerk – Aanvraag voor gemeenschapswoordmerk ecoDoor – Absolute weigeringsgrond – Beschrijvend karakter – Artikel 7, lid 1, sub c, van verordening (EG) nr. 207/2009

LANDBOUW

CONCLUSIE – 24 januari 2013 – Zaak C-568/11 – Agroferm – conclusie

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Verordening (EG) nr. 1265/2001 – Productierestitutie voor verwerking van suiker – Indeling van product, dat lysinesulfaat bevat, in gecombineerde nomenclatuur – Verordening (EG) nr. 1258/1999 – Terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen – Beginsel van bescherming van gewettigd vertrouwen

ARREST – 22 januari 2013 – Zaak T-46/09 – Griekenland / Commissie – arrest

EOGFL – Afdeling ‚Garantie’ – Van financiering uitgesloten uitgaven – Verwerking van citrusvruchten, katoen, rundvlees en olijfolie – Financiële audit – Essentiële controles – Evenredigheid – Terugkomende onvolkomenheden – Motiveringsplicht

ARREST – 17 januari 2013 – Zaak C-623/11 – Société Geodis Calberson GE – arrest

Landbouw – Voedselhulp – Verordening (EG) nr. 111/1999 – Programma om Russische Federatie van landbouwproducten te voorzien – Voor

rundvleestransport geselecteerde inschrijver – Bevoegdheidstoewijzing – Arbitragebeding

MEDEDINGING

ARREST – 22 januari 2013 – Zaak C-286/11 P – Commissie / Tomkins – Grote Kamer – arrest

Mededinging – Mededingingsregelingen – Europese markt voor koperen fittingen en fittingen uit koperlegering – Aansprakelijkheid van moedermaatschappij die uitsluitend uit inbreukmakend gedrag van haar dochteronderneming voortvloeit – Beginsel ne ultra petita – Gevolg voor rechtspositie van moedermaatschappij van nietigverklaring uitgesproken bij arrest betreffende dochteronderneming

MILIEU

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-267/11 P – Commissie / Letland – conclusie

Hogere voorziening – Richtlijn 2003/87/EG – Regeling voor handel in broeikasgasemissierechten – Nationaal plan voor toewijzing van emissierechten van Letland voor periode 2008-2012 – Nieuw plan – Stilzwijgen van Commissie

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-26/11 – Belgische Petroleum Unie e.a. – arrest

Richtlijn 98/70/EG – Kwaliteit van benzine en van dieselbrandstof – Artikelen 3 tot en met 5 – Milieutechnische specificaties die van toepassing zijn op brandstoffen – Richtlijn 98/34/EG – Informatieprocedure op gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende diensten van informatiemaatschappij – Artikelen 1 en 8 – Begrip 'technisch voorschrift' – Verplichting tot mededeling van ontwerpen voor technische voorschriften – Nationale wettelijke regeling die aardoliemaatschappijen die benzine en/of dieselbrandstof in de handel brengen, verplichting oplegt om in zelfde kalenderjaar eveneens bepaalde hoeveelheid biobrandstoffen in de handel te brengen

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-394/11 – Belov – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikel 267 VWEU – Begrip 'nationale rechterlijke instantie' – Onbevoegdheid van Hof

Achtergrond van dit geding is de in twee wijken van de Bulgaarse stad Montana gebruikelijke praktijk om elektriciteitsmeters op een hoogte van 7 meter op elektriciteitsmasten te plaatsen, terwijl zij elders op een voor de verbruikers toegankelijke hoogte van 1,70 meter worden geplaatst. De betrokken wijken worden hoofdzakelijk door leden van de Roma-gemeenschap bewoond, hetgeen de vraag doet rijzen of een en ander een discriminatie op grond van etnische afstamming is.

ARREST – 15 januari 2013 – Zaak C-416/10 – Križan e.a. – Grote Kamer – persbericht – arrest

Artikel 267 VWEU – Vernietiging van rechterlijke beslissing – Terugverwijzing naar betrokken rechter – Verplichting om te voldoen aan vernietigingsbeslissing –

Prejudiciële verwijzing – Mogelijkheid – Milieu – Verdrag van Aarhus – Richtlijn 85/337/EEG – Richtlijn 96/61/EG – Inspraak van publiek bij besluitvorming – Aanleg van stortplaats van afvalstoffen – Aanvraag van vergunning – Zakengeheim – Niet-mededeling van stuk aan publiek – Gevolg voor geldigheid van besluit over vergunning voor stortplaats – Herstel – Milieueffectbeoordeling van project – Aan toetreding van lidstaat tot Unie voorafgaand eindadvies – Toepassing *ratione temporis* van richtlijn 85/337 – Beroep in rechte – Voorlopige maatregelen – Opschorting van tenuitvoerlegging – Nietigverklaring van bestreden besluit – Eigendomsrecht – Afbreuk

Hof: Artikel 267 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een nationale rechter, zoals de verwijzende rechter, ook dan verplicht is om ambtshalve een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen, wanneer de zaak na de vernietiging van zijn eerste beslissing en terugverwijzing door de constitutionele rechter van de betrokken lidstaat aan hem wordt voorgelegd en hij op grond van een nationaal voorschrift verplicht is om bij zijn beslissing de rechtsopvatting te volgen van die constitutionele rechter.

SCHENGEN

ARREST – 17 januari 2012 – Zaak C-23/12 – Zakaria – arrest

Verordening (EG) nr. 562/2006 – Communautaire code betreffende overschrijding van grenzen door personen (Schengengrenscodex) – Gestelde schending van recht op eerbiediging van menselijke waardigheid – Effectieve rechterlijke bescherming – Recht op toegang tot rechter

Hof: Op grond van artikel 13, lid 3, van verordening (EG) nr. 562/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van de grenzen door personen (Schengengrenscodex) dienen de lidstaten enkel voor besluiten waarbij toegang tot hun grondgebied wordt geweigerd ervoor te zorgen dat beroep kan worden ingesteld.

SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS

CONCLUSIE – 9 januari 2013 – Zaak C-443/11 – Jeltens e.a. – **Nederlandse zaak – conclusie**

Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Artikel 45 VWEU – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikel 71 – Volledig werkloze, atypische grensarbeider – Recht op uitkering in lidstaat van woonplaats – Weigering van uitkering door lidstaat van laatste werkzaamheden – Verordening (EG) nr. 883/2004 – Artikel 65 – Belang van arrest Miethe – Overgangsbepalingen – Artikel 87, lid 8 – Begrip 'voortdurende situatie'

Werkloos geworden grensarbeiders moeten een uitkering aanvragen in het land waar zij wonen, niet het land waar zij het laatst hebben gewerkt.

De heer Jeltens is Nederlander. Hij woont in België. Tot juli 2010 was hij werkzaam in Nederland. Na werkloos te zijn geworden, heeft hij in augustus 2010 een aanvraag ingediend in Nederland om een Nederlandse werkloosheidsuitkering. Deze aanvraag is afgewezen op grond van verordening 883/2004, die bepaalt dat een werkloosheidsuitkering moet worden aangevraagd in het woonland. De rechtbank van Amsterdam, waar een geding aanhangig is gemaakt, heeft de zaak voorgelegd aan het Hof van Justitie van de EU. De rechtbank van Amsterdam wijst er op dat in oudere rechtspraak van het Hof, vóór de inwerkingtreding van verordening 883/2004 op 1 mei 2010, het Hof heeft gesteld dat bij de keuze tussen

woonland en werkland voor grensarbeiders, moet worden nagegaan waar de grootste kans bestaat op reïntegratie in het arbeidsproces. Volgens de advocaat-generaal moet de nieuwe verordening echter worden toegepast: bijgevolg moeten werkloos geworden grensarbeiders voortaan altijd een werkloosheidsuitkering aanvragen in het land waar zij wonen.

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-677/11 – Doux Élevage en Coopérative agricole UKL-ARREE – persbericht – conclusie

Steunmaatregelen van de staten – Algemeenverbindendverklaring ten aanzien van alle beroepsbeoefenaars van sector van overeenkomst waarbij verplichte bijdrage wordt ingevoerd – Staatsmiddelen – Toerekenbaarheid

ARREST – 24 januari 2013 – Zaak C-73/11 P – Frucona Košice / Commissie – arrest

Hogere voorziening – Staatssteun – Kwijtschelding van 65 % van belastingschuld in kader van crediteurenakkoord – Beschikking waarbij steun onverenigbaar met interne markt wordt verklaard en terugvordering ervan wordt gelast – Criterium van particuliere schuldeiser – Grenzen van rechterlijk toezicht – Eigen motivering die Gerecht in plaats stelt van die in litigieuze beschikking – Kennelijke beoordelingsfout – Onjuiste opvatting van bewijselementen

ARREST – 24 januari 2013 – Zaak C-529/09 – Commissie / Spanje – arrest

Niet-nakoming – Met gemeenschappelijke markt onverenigbare staatssteun – Verplichting tot terugvordering – Niet-uitvoering – Exceptie van niet-ontvankelijkheid – Gezag van gewijsde van eerder arrest van het Hof

ARREST – 22 januari 2013 – Zaak T-308/00 – Salzgitter / Commissie – arrest

Staatssteun – Staalindustrie – Fiscale stimuleringsmaatregelen ter bevordering van ontwikkeling van zone langs grens met voormalige DDR en voormalige Tsjecho-Slowaakse Republiek – Niet-aangemelde steunmaatregelen – Beschikking waarbij steun onverenigbaar met gemeenschappelijke markt wordt verklaard – Terugvordering – Vertraging – Rechtszekerheid – Berekening van terug te betalen steun – Onder EGKS-Verdrag vallende steun – Investerings ten behoeve van milieubescherming – Disconteringspercentage

CONCLUSIE – 17 januari 2013 – Zaak C-111/10 E.A. – Commissie / Raad – **Grote Kamer – conclusie**

Staatssteun – Rechtstreekse toewijzing van concessie voor bouw en later beheer van gedeelte van autosnelweg – Besluit om klacht niet verder te behandelen – Beroep tot nietigverklaring – Handeling waartegen beroep kan worden ingesteld – Procesbevoegdheid – Individuele geraaktheid – Ontvankelijkheid – Begrip steunmaatregel – Staatsmiddelen

STRAFRECHT

ARREST – 29 januari 2013 – Zaak C-396/11 – Radu – **Grote Kamer – arrest**

Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel en procedures van overlevering tussen lidstaten – Met oog op strafvervolgning uitgevaardigd Europees aanhoudingsbevel – Gronden tot weigering van tenuitvoerlegging

Hof: Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, moet aldus worden uitgelegd dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit niet mag weigeren een Europees aanhoudingsbevel dat met het oog op strafvervolging is uitgevaardigd, ten uitvoer te leggen op grond dat de gezochte persoon in de uitvaardigende lidstaat niet is gehoord alvorens dat bevel is uitgevaardigd.

VENNOOTSCHAPSRECHT

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-418/11 – TEXDATA Software – conclusie

Vennootschapsrecht – Vrijheid van vestiging – Artikelen 49 VWEU en 54 VWEU – Richtlijn 2009/101/EG, Vierde richtlijn (78/660/EEG), Elfde richtlijn (89/666/EEG) – Openbaarmaking van boekhoudbescheiden van kapitaalvennootschappen en hun bijkantoren – Sancties in geval van niet-nakoming openbaarmakingsplicht – Evenredigheid sanctie – Beginsel van doeltreffende voorziening in rechte – Beginsel van eerbiediging van rechten van verdediging – Beginsel ne bis in idem

VERVOER

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-12/11 – McDonagh – persbericht – arrest – commentaar

Verordening nr. 261/2004 geeft luchtpassagiers het recht op bijstand ingeval van annulering van een vlucht, ook wanneer sprake is van buitengewone omstandigheden. De luchtvervoerder moet verzorging verstrekken aan de passagiers wier vlucht werd geannuleerd wegens buitengewone omstandigheden zoals de sluiting van het luchtruim ten gevolge van de uitbarsting van Eyjafjallajökull-vulkaan. Het Unierecht voorziet niet in een tijdelijke of financiële beperking van deze verplichting tot het verstrekken van verzorging aan passagiers (hotelaccommodatie, maaltijden, verfrissingen).

VREEMDELINGEN

ASIEL

ARREST – 31 januari 2013 – Zaak C-175/11 – HID en BA – arrest

Prejudiciële verwijzing – Gemeenschappelijk Europees asielstelsel – Verzoek van staatsburger van derde land om toekenning van vluchtelingenstatus – Richtlijn 2005/85/EG – Artikel 23 – Mogelijkheid om asielverzoeken volgens procedure bij voorrang te behandelen – Nationale procedure die voorziet in behandelingsprocedure bij voorrang van verzoeken die zijn ingediend door personen die behoren tot naar nationaliteit of land van oorsprong bepaalde categorie – Recht op daadwerkelijk rechtsmiddel – Artikel 39 van bedoelde richtlijn – Begrip ‚rechterlijke instantie‘ in zin van dit artikel

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-534/11 – Arslan – conclusie

Onderdaan van derde land – Illegaal verblijf – Bewaring met het oog op uitzetting – Richtlijn 2008/115/EG – Verzoek om internationale bescherming – Richtlijn 2005/85/EG – Richtlijn 2003/9/EG – Misbruik van rechten

REGULIER

CONCLUSIE – 15 januari 2013 – Zaak C-529/11 – Alarape en Tijani – conclusie

Vrij verkeer van personen – Richtlijn 2004/38/EG – Duurzaam verblijfsrecht – Artikel 16 – Legaal verblijf – Verblijf op basis van artikel 12 van verordening (EEG) nr. 1612/68

VRIJHEID VAN VESTIGING

CONCLUSIE – 30 januari 2013 – Zaak C-539/11 – Ottica New Line – conclusie

Werkzaamheid van opticiens – Vrijheid van vestiging – Volksgezondheid – Artikel 49 VWEU – Regionale wettelijke regeling die opening van nieuwe optiekkzaken afhankelijk stelt van vergunning – Demografische en geografische beperkingen – Rechtvaardiging – Geschiktheid om nagestreefd doel te bereiken – Evenredigheid

VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN

CONCLUSIE – 31 januari 2013 – Zaak C-475/11 – Konstantinides – conclusie

Vrij verrichten van medische diensten – Situatie van dienstverrichter die zich incidenteel naar andere lidstaat begeeft om daar medische dienst te verrichten – Toepasbaarheid van beroepsregels van ontvangende lidstaat – Richtlijn 2005/36 – Artikel 56 VWEU – Beroepsregels inzake honoraria en reclame

ARREST – 24 januari 2013 – Gevoegde zaken C-186/11 + C-209/11 – Stanleybet e.a. Sportingbet – persbericht – arrest

Artikelen 43 en 49 EG – Nationale regeling die uitsluitend recht voor uitwerking, beheer, organisatie en exploitatie van kansspelen verleent aan een enkele onderneming met rechtsvorm van beursgenoteerde naamloze vennootschap – Reclame voor kansspelen en uitbreiding in andere lidstaten van Europese Unie – Staatstoezicht

ARREST – 22 januari 2013 – Zaak C-283/11 – Sky Österreich – **Grote Kamer – persbericht – arrest – commentaar**

Richtlijn 2010/13/EU – Aanbieden van audiovisuele mediadiensten – Artikel 15, lid 6 – Geldigheid – Evenementen van groot belang voor publiek waarvoor exclusieve televisie-uitzendrechten gelden – Recht van toegang van televisieomroeporganisaties tot dergelijke evenementen teneinde korte nieuwsverslagen te verzorgen – Beperking van eventuele compensatie voor houder van exclusief recht tot extra kosten die voortkomen uit verschaffen van deze toegang – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 16 en 17 – Evenredigheid

3. PREJUDICIËLE VRAGEN

VRAGEN UIT

NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg. [Bron afbeelding](#))

BELASTINGRECHT

Hoge Raad, 1 februari 2013, LJN: BW8359

Onderwerp

Art. 6.31 Wet IB 2011, art. 63 VWEU. Aftrek van kosten van een in België gelegen monumentaal pand dat aldaar is erkend als wettelijk beschermd monument. Eis van registratie van het monument op basis van de Nederlandse Monumentenwet verenigbaar met het EU-recht? Taakverdeling met de algemene bestuursrechter. De HR stelt prejudiciële vragen aan het HvJ.

Vragen

1. Staat het recht van de EU, in het bijzonder de regeling over de vrijheid van vestiging en over het vrije kapitaalverkeer, eraan in de weg dat een inwoner van België die op zijn verzoek in Nederland wordt belast als ingezetene en die kosten heeft gemaakt ter zake van een door hem als eigen woning bewoond kasteel dat is gelegen in België en aldaar is aangewezen als wettelijk beschermd monument en dorpsgezicht, die kosten in Nederland voor de heffing van inkomstenbelasting niet kan aftrekken op de grond dat het kasteel niet in Nederland is geregistreerd als beschermd monument?

2. In hoeverre is hierbij van belang of de betrokkene de kosten in zijn woonland België voor de inkomstenbelasting in aftrek kan brengen op zijn huidige of toekomstige roerende inkomsten door middel van een keuze voor progressieve belastingheffing over die inkomsten?

Gerechtshof Amsterdam, 17 januari 2013, LJN: BY 8711, 8713 en 8717

Onderwerp

Prejudiciële vragen aan het HvJ EU over 'Papillon-achtige' (HvJ EU 27/11/08, C-418/07, LJN:BG7357) casus. De antwoorden op de vragen moeten duidelijkheid verschaffen over de vraag of - gelet op de in de artikelen 43 EG (thans: artikel 49 VWEU) juncto 48 EG (thans: artikel 54 VWEU) gewaarborgde vrijheid van vestiging - terecht is geweigerd dat een fiscale eenheid wordt gevormd tussen Nederlandse zustervennootschappen die dochter- en kleindochter-vennootschappen zijn van een gemeenschappelijke Duitse (groot)moedervernootschap.

Vragen

1. Is sprake van een beperking van de vrijheid van vestiging in de zin van artikel 43 EG juncto artikel 48 EG, doordat aan belanghebbenden de toepassing van de Nederlandse regeling van de fiscale eenheid op de werkzaamheden en het vermogen van de in Nederland gevestigde zustervennootschappen [X3 Holding], [D1] en [D2], wordt onthouden?

Is, in dat kader, in het licht van de met de Nederlandse regeling van de fiscale eenheid nagestreefde doelstellingen (zie 4.13.7 tot en met 4.13.9), de situatie van [X3 Holding], [D1] en [D2] objectief vergelijkbaar (zie 4.13.11 tot en met 4.13.13) met (i) de situatie van in Nederland gevestigde zustervennootschappen die niet ervoor gekozen hebben dat zij met hun gemeenschappelijke in Nederland gevestigde moedervernootschap(pen) in een fiscale eenheid zijn gevoegd en die derhalve als gezamenlijke zustervennootschappen evenmin als belanghebbenden toegang tot de regeling van de fiscale eenheid hebben, dan wel met (ii) de situatie van in Nederland gevestigde zustervennootschappen die er, tezamen met hun gemeenschappelijke in Nederland gevestigde moedervernootschap(pen), voor hebben gekozen een fiscale eenheid met hun moedervernootschap(pen) te vormen en wier werkzaamheden en vermogen derhalve, anders dan die van belanghebbenden, fiscaal worden geconsolideerd?

2. Maakt het bij de beantwoording van vraag 1, eerste volzin, nog verschil (zie 4.13.13) of de betrokken vennootschappen (i), zoals in casu [D1] en [D2], een gemeenschappelijke (rechtstreekse) moedervernootschap hebben in de andere lidstaat dan wel (ii), zoals in casu enerzijds [X3 Holding], anderzijds [D1] en [D2], verschillende (rechtstreekse) moedervernootschappen hebben in de andere lidstaat zodat pas op een hoger – weliswaar binnen die andere lidstaat gelegen – niveau van de concernstructuur sprake is van een gemeenschappelijke (middellijke) moedervernootschap van die onderscheiden vennootschappen?

3. Indien en voor zover vraag 1, eerste volzin, bevestigend moet worden beantwoord, kan een dergelijke beperking dan worden gerechtvaardigd door dwingende redenen van algemeen belang, meer in het bijzonder door de noodzaak tot behoud van de fiscale coherentie, daaronder begrepen de voorkoming van unilaterale en van bilaterale dubbele verliesverrekening (zie 4.14.8 tot en met 4.14.16)?

4. Indien en voor zover de derde vraag bevestigend moet worden beantwoord, is een dergelijke beperking dan aan te merken als proportioneel (4.14.17 tot en met 4.14.20)?